

Ústav experimentální
botaniky AV ČR, v. v. i.

Občasný měsíčník ředitele

Prosinec 2025

Sliboval jsi klid

Jedna upřímná kolegyně, což mám rád, mi nedávno vmetla do tváře: „Slíbil si klid, ale ja už viem, že tu žiadny klud nie je a nikdy nebude.“ Ano, na ústavu klid není. Víím to, je to fakt. A výsledkem tohoto „neklidu“ jsou změny.

Změny by měly vést k něčemu lepšímu. Některé ale mohou nakonec vést například i k rozhodnutí odejít z ústavu. Nad každým takovým odchodem je třeba se zamyslet, zamyslet se, co je jeho příčinou, zvážit, zda byly změny dobře promyšlené, zda se nestalo něco, co nebylo úmyslem. Na druhou stranu, určitá dynamika je pro každou organizaci nezbytná a ve vědě to platí též.

Ač v podstatě státní organizace, pracujeme v nesmírně konkurenčním prostředí. Nutnost neustále získávat gran-

ty a uplatňovat výsledky práce na globálním trhu, na úplně otevřeném trhu, kde nefungují žádná cla a žádné regulace, kde není nic, co by tuhle obrovskou konkurenci mohlo zmírnit, vytváří náročné, „nepřátelské“ prostředí. Je to náročná situace, která nás všechny neustále nutí ke všemožným aktivitám, která brání jakémukoliv klidu.

A v tomhle světě, v české vědecké komunitě, je náš ústav oceňovaný a respektovaný. Ví se o našich výborných výsledcích. Ví se o našich excelentních publikacích. Jen se podívejte do Občasníků, kolik skvělých publikací v letošním roce vyšlo v těch nejlepších časopisech

našeho oboru. Ústav je nositelem prestižních grantů. Kolegyně a kolegové z našeho Mezinárodního poradního sboru mi sdělovali na ústavním retreatu něco podobného. A nepodezírám je, že by to dělali, aby mě potěšili.

Máme za sebou také hodnocení mezinárodní komisí a ústav vůbec nedopadl špatně. Devět laboratoří ze třinácti bylo hodnoceno jako outstanding nebo excellent. Ústav je na dobré cestě, lze se dočíst v závěrečné zprávě. To je super výsledek.

A prosím, uvědomte si, mějte stále na paměti, že tenhle super výsledek je výsledek vás všech. Každého z vás, na všech pozicích. Vaše dobrá práce, ať už jste v laboratořích, v kancelářích, na vedoucích místech nebo v podpůrném týmu, nakonec vede k celkovému výsledku. Za tuhle práci, a dělá mi to velkou radost, vám všem musím poděkovat. Bez vás by ústav nebyl tam, kde je. A znovu říkám: je dobrý, je výborný, je outstanding.

Samozřejmě každá věc a každý z nás má rezervy, každý můžeme něco změnit, pokusit se dělat věci jinak, lépe. Každý může ke své práci přistupovat s otevřenou myslí, hledat svou cestu, zamyslet se. A když bude mít

dost sil, může se na to podívat i z hlediska většího celku – laboratoře, oddělení, ústavu. A může, měl by, má, to sdělit ostatním.

Protože každý názor vedený dobrým úmyslem je cenný. Každá kritika vedená dobrým úmyslem je cenná. Je často obtížné ji přijmout, nebo je obtížné být se svým názorem odmítnut. Ale má to cenu. Tvoří to potřebnou dynamiku, onen opak klidu.

Blíží se Vánoce a konec roku. Nikomu žádný klid slibovat nebudu, tu chybu už neudělám. Ale mohu vám klid popřát. A můžete si pod slovem klid představit cokoliv chcete – nicnedělání, nebo aktivitu, být sám, nebo s blízkými, být doma, nebo ve světě, zasněženou krajinu, nebo pláž s palmami.

Děkuji za vše, co pro ústav děláte, jste jeho součástí a bez vás by byl jiný. Přeji vám klid během nastávajících svátků i do nového roku. Všem, kdo popularizují, moc děkuji a úplně všem přeji klidný poslední měsíc a půl letošního roku.

Jan Martinec, ředitel

Vynikající grantová úroda

Gratuluji všem, kdo získali granty GA ČR. Letos si ústav ve srovnání s předchozími roky vedl nadprůměrně dobře – navzdory skutečnosti, že celková úspěšnost žádostí o standardní projekty byla pouhých 14 %, vůbec nejméně od vzniku agentury v roce 1993.

Standardní projekty budou řešit **Přemysl Pejchar** a **Martin Potocký** z Laboratoře buněčné biologie, **Klára Hoyerová** z Laboratoře hormonálních regulací u rostlin a **Aleš Pečinka**, **Jan Šafář** a **Hana Šimková** z Centra strukturní a funkční genomiky rostlin.

Letošní novinkou v soutěžích GA ČR jsou **návratové granty** určené vědkyním, které se vracejí k výzkumné práci po rodičovské dovolené nebo po období péče o závislou osobu. Jeden z těchto projektů získala **Petra Cifrová** z Laboratoře integrační strukturní biologie.

Highly Cited Researcher z Olomouce

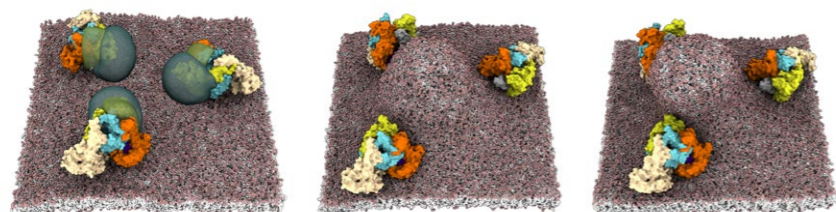
Ondřej Novák, vedoucí Laboratoře růstových regulátorů, se už posedmé za posledních osm let umístil v přehledu badatelů, kteří mají významný vliv na dění ve svém oboru. O zařazení do databáze [Highly Cited Researchers 2025](#) rozhodovala kromě citovanosti publikací také další kritéria. Do této prestižní společnosti se nakonec dostali zhruba jeden vědec či vědkyně z tisíce. Jenom sedm jich přitom [působí v České republice](#) – a jedním z nich je právě Ondřej Novák. Takže zasloužená gratulace.

Ondřej Novák. Foto: Jana Plavec / Akademie věd ČR, upraveno, licence CC BY-SA 3.0 CZ.

Roman Pleskot a **Michaela Neubergerová** z Laboratoře integrační strukturní biologie publikovali s belgickými kolegy článek v *Nature Plants*. Popsali v něm první fáze **rostlinné endocytózy** – procesu, který buňkám umožňuje získávat různé látky z okolního prostředí a hraje zásadní roli také v regulaci buněčného dělení nebo v udržování funkčnosti plazmatické membrány. Michaela je sdílenou první autorkou článku a Roman sdíleným korespondenčním autorem.

[\(A combined biochemical and computational approach provides evidence for membrane remodelling by the structural scaffold of the endocytic TPLATE complex\)](#)

Česko-německý tým zmapoval, jak **ječmen řídí aktivitu svých genů** prostřednictvím vzdálených regulačních sekvencí v DNA. Vznikla tak mimo jiné databáze možných regulačních elementů v genomu ječmene, která je volně přístupná a může urychlit šlechtění kvalitnějších odrůd. Článek o výzkumu vyšel v *Cell Genomics* a nadpoloviční většina jeho autorů pochází z našeho genomického centra: **Pavla Navrátilová** (hlavní autorka), **Hana Šimková** (korespondenční autorka), **Šimon Pavlů**, **Zuzana Tulpová** a **Ondřej Kopecký**.

[\(Epigenome and interactome profiling uncovers principles of distal regulation in the barley genome\)](#)

Jakub Hajný z Laboratoře růstových regulátorů je spoluautorem publikace v časopisu *Cell*. Článek popisuje molekulární mechanismus, kterým **auxin** reguluje své vlastní proteinové přenašeče, když se kořeny ohýbají ve směru působení gravitace.

[\(ABP1/ABL3-TMK1 cell-surface auxin signaling targets PIN2-mediated auxin fluxes for root gravitropism\)](#)

Druhá **konference projektu OP JAK Tangenc**, jehož je ÚEB nositelem, se konala 24.–25. listopadu na brněnském pracovišti **CEITEC Masarykovy univerzity**. Zúčastnilo se jí na 130 odborníků, kteří ocenili nejen odbornou úroveň programu, ale také prostor pro sdílení zkušeností a navazování nových partnerství. Projekt významně přispívá k posilování spolupráce v komunitě rostlinných molekulárních biologů.

V olomouckém genomickém centru se 11. listopadu jednalo o vzniku **národní platformy pro fenotypizaci**. Setkali se zde odborníci z českých výzkumných institucí, aby spojili síly v oblasti fenotypizace. Národní platforma by umožnila efektivnější výzkum rostlinných reakcí na měnící se klima, sucho či škůdce a pomohla při vývoji nových, odolnějších odrůd.

Ústav vypsál [výběrové řízení na pozici zahradník / zahradnice](#). Pokud znáte nějakého vhodného kandidáta či kandidátku, dejte jim vědět. Práce

je vhodná i pro čerstvé absolventy, uzávěrka přihlášek **bude 7. ledna 2026**.

Nová asistentka ředitele

Od prosince nastoupila na pozici asistentky ředitele **Barbora Kalivodová**. Kontakt: kalivodova.barbora@ueb.cas.cz, tel. **225 106 459**.

Dotazník pro lepší pracovní prostředí a získání ocenění HR Excellence in Research

ÚEB se v rámci projektu INOVATE uchází o prestižní ocenění HR Excellence in Research Award, které potvrzuje kvalitní péči o zaměstnance, podporu mobility výzkumníků v EU i vyšší konkurenceschopnost v projektech.

V příštích měsících budeme aktualizovat směrnice, zpřístupňovat informace zahraničním kolegům a zjednodušovat procesy, případně nastavovat nové. Aby změny skutečně pomohly, potřebujeme vědět, jak vnímáte pracovní prostředí a co chcete zlepšit.

V prosinci proto obdržíte **dotazník**. Může být delší, ale snažíme se, aby byl co nejpřehlednější a umožnil vám sdílet vše důležité. Budeme moc rádi, když si na jeho vyplnění uděláte čas. Vaše zpětná vazba je pro nás klíčová.

Vaše odpovědi využijeme při přípravě dokumentů pro získání ocenění i pro návrh konkrétních opatření na další roky. Na jejich podobě budou pracovat zástupci různých profesních skupin v ÚEB, aby byla opatření praktická a funkční.

Projekt BALANC: kde stojíme a kam směřujeme

V ústavu proběhla série dotazníkových šetření a rozhovorů s vedoucími laboratoří, pracovníky technicko-hospodářské správy i dalšími zaměstnanci. Vzniklá analýza byla představena vedení ÚEB i Ministerstvu práce a sociálních věcí a je [k dispozici na intranetu \(po přihlášení\)](#).

Získaná data nám slouží jako podklad pro úpravu důležitých interních dokumentů. Cílem je zpřehlednit personální procesy, sjednotit pravidla flexibility práce a posílit transparentnost tak, aby se zaměstnanci lépe orientovali ve svých právech, povinnostech i možnostech.

Mateřská a rodičovská dovolená (MD/RD): jasná pravidla a podpora v praxi.

V této oblasti dokončujeme tři klíčové materiály.

Informační leták pro těhotné zaměstnankyně nabídne přehled práv a povinností po oznámení těhotenství, včetně kontaktů na klíčové osoby, informací o bezpečnosti práce a přehledu podmínek, které mohou těhotenství ovlivnit.

Brožura pro zaměstnance odcházející na MD/RD shrne hlavní legislativní informace, postupy při odchodu, možnosti udržování kontaktu s pracovištěm a také to, co je čeká po návratu do zaměstnání.

Průvodce pro vedoucí stanoví doporučené postupy při oznámení těhotenství, během MD/RD i při návratu do práce a připomene povinnosti zaměstnavatele. Součástí bude praktický checklist.

Flexibilní formy práce: sjednocení pravidel a nové možnosti.

Některé interní dokumenty týkající se flexibilních forem práce nejsou vždy sladěné. Proto se nyní sjednocují tak, aby byly přehledné a platily pro všechny zaměstnance stejně. U směrnice k práci z domova se nově budou podepisovat i dodatky ke smlouvám, jak ukládá zákon.

Do nabídky flexibilních forem práce se zařazuje stlačený pracovní týden. Nejprve bude pilotně testován a po vyhodnocení případně zaveden natrvalo. Od 1. 8. 2025 zároveň běží roční testování sdíleného pracovního místa.

Co chystáme dál?

Součástí projektu je vznik webu BALANC, který poskytne přehledné informace zaměstnancům plánujícím rodinu i těm, kdo jsou na MD/RD nebo se chystají zpět do práce. Projekt se dále zaměřuje na možnosti vzdělávání během MD/RD, a na posílení technické i organizační připravenosti práce z domova. Připravují se také podklady pro HR, které pomohou lépe porozumět potřebám zaměstnanců a podporovat jejich profesní rozvoj.

Kontinuálně *EMBO Postdoctoral Fellowships*. Postdoktorské stipendijní programy (až 24 měsíců) s podporou stipendijních/mzdových a pobytových nákladů. Přihlášky jsou přijímány průběžně (**další uzávěrka bude 23. ledna 2026**). EMBO nabízí také další kontinuální formy podpory, např. Scientific Exchange Grants, Core Facility Fellowships, New Venture Fellowships, Young Investigator Programme nebo granty na Courses & Workshops. Podrobnosti na www.embo.org.

Pro více informací kontaktujte Zuzanu Hroncovou (**B2/223**, hroncova@ueb.cas.cz, tel. 225 106 802).

Anotace ke schválení Radou zasílejte v předstihu Barboře Jindřichové (jindrichova@ueb.cas.cz).

Tým vedený Hanou Šimkovou z genomického centra [podrobně popsal](#), jak vzdálené regulační elementy v DNA ječmene **kontrolují aktivitu jeho genů**.

Zprávu o výzkumu zveřejnila Česká tisková kancelář a přinesly ji zpravodajské weby [iRozhlas.cz](#), [Tyden.cz](#) a [Metro.cz](#). Objevila se také na oborových webech [Ekolist.cz](#), [Caspisczechindustry.cz](#), [Sciencemag.cz](#) nebo ASZ.cz. O projektu informoval ve svém vysílání Český rozhlas Hradec Králové.

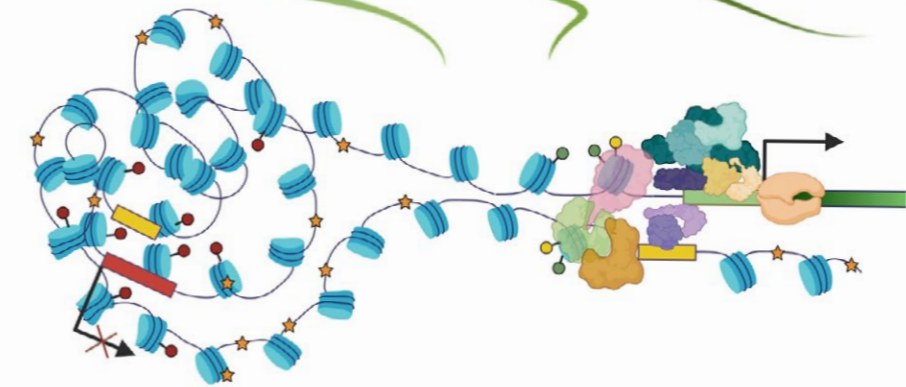
Roman Pleskot a Michaela Neubergerová byli důležitými členy týmu, který na molekulární úrovni objasnil první fáze **rostlinné endocytózy** – transportního procesu nezbytného pro fungování buněk. Informaci o objevu zařadila do svého zpravodajského servisu Česká tisková kancelář. Převzaly ji oborové weby [Vedavyzkum.cz](#), [Ekolist.cz](#), [Silvarium.cz](#) a další.

Helena Štorchová, vedoucí Laboratoře rozmnožování rostlin, byla 29. listopadu hostem rozhlasového populárněvědeckého pořadu [Meteor](#). Mluvila o svém výzkumu genetické informace aldrovandky měchýřkaté. Studie pomohla pochopit, jak se tato **masožravá vodní rostlina** šířila po světě a jaké genetické změny stojí za jejím velmi neobvyklým způsobem života.

Jaroslav Doležel z olomouckého pracoviště ÚEB byl hostem pořadu Českého rozhlasu PLUS [Laboratoř](#) na téma genetiky vylepšených hub.

BarleyEpiBase

Barley Epigenome Browser and Database

Má vám vyjít článek v prestižním časopise, získali jste významný grantový projekt nebo pořádáte odbornou akci? Informujte oddělení komunikace (komunikace@ueb.cas.cz) a domluvte se na možnostech propagace.

Praha

V úterý 25. listopadu a 2. prosince se v ústavu uskutečnily **workshopy pro školy** (ZŠ Angel a ZŠ Spektrum). Žáci si vyzkoušeli pipetování a práci ve sterilním prostředí. Jako bonus si mohli domů odnést vlastnoručně zasazenou masožravou rostlinu.

Pokud byste věděli o **škole**, která by o workshopy měla zájem, informujte prosím Markétu Fílovou (filova@ueb.cas.cz). Můžete také poslat do školy, kam chodí vaše děti, odkaz na [nabídku všech témat workshopů](#), které ÚEB pořádá. Markéta bude ráda, když jí tuto informaci pomůžete šířit.

Na ústavním **kroužku mladých botaniků**, který se koná každý čtvrtek od 16:00 do 17:00 hodin, zbývá ještě jedno volné místo. Kroužek je zdarma.

Olomouc

Vědci z olomouckého pracoviště se 21. listopadu postavili za pult **charitativního stánku na vánočních trzích** v Olomouci na Horním náměstí. Každý prodaný kelímek punče podpořil Společnost pro ranou péči, která pomáhá handicapovaným dětem.

Genomické centrum navštívily 1. prosince děti ze **základní školy ve Zlíně**, které se přijely seznámit s metodami a postupy využívanými

v moderní genomice. Tereza Bojdová připravila pro žáky interaktivní program, díky němuž získali ucelenější představu o fungování tohoto výzkumného pracoviště.

Pro další informace o popularizačních akcích ÚEB kontaktujte oddělení komunikace (komunikace@ueb.cas.cz).